

## به نام خدا

مختص صحن علنی

اظهار نظر کارشناسی درباره:  
«لایحه حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی  
نوآوری‌ها و اختراعات»  
(اعاده شده از شورای نگهبان)

### مقدمه

در جهت پیشبرد اهداف علمی کشور، دولت لایحه‌ای تحت عنوان «حمایت از شرکت‌های دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات» را تقدیم مجلس شورای اسلامی کرد که طی بررسی در کمیسیون آموزش و تحقیقات با اصلاحاتی در عنوان و متن به صحن علنی ارسال و در تاریخ ۱۳۸۹/۵/۲۷ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است.

شورای نگهبان طی نامه مورخ ۱۳۸۹/۶/۱۸ در دو مورد به مصوبه مجلس اشکال وارد کرده است که کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس در جلسه بررسی ایرادات شورای نگهبان اصلاحاتی را در مصوبه مجلس پیشنهاد داده است که در این گزارش به بررسی ایرادات شورای نگهبان و پیشنهاد کمیسیون آموزش و تحقیقات می‌پردازیم.

### بررسی نظر شورای نگهبان

۱. شورای محترم نگهبان اطلاق بند «ب» ماده (۳) را خلاف موازین شرع تشخیص داده است. این ایراد از این جهت وارد شده است که این بند، تأمین تمام یا بخشی از هزینه تولید، عرضه یا به‌کارگیری نوآوری و فناوری در شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان را از طریق اعطای وام کم‌بهره یا بدون بهره (بلندمدت یا کوتاه‌مدت) پیش‌بینی کرده و آن را از زمره حمایت‌های قابل اعطا به این قبیل شرکت‌ها قرار داده است و از این جهت که اطلاق عبارت وام کم‌بهره هم شامل وام ربوی و هم شامل وام ارائه شده از طریق عقود اسلامی می‌شود مخالف موازین شرع شناخته شده است؛ زیرا بهره به هر دو نوع وام (ربوی و مطابق عقود اسلامی) تعلق می‌گیرد و آنچه که ممیز این دو وام از یکدیگر است، نحوه تنظیم قرارداد می‌باشد.

۲. شورای نگهبان ماده (۴) را مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی تشخیص داده است. به نظر می‌رسد این تغایر از این جهت اعلام شده است که از یکسو شرکت‌های خارجی جهت فعالیت در ایران ملزم به پرداخت حقوق و عوارض و مالیات به دولت می‌باشند و در ماده (۴) این لایحه شرکت‌های فوق از حمایت‌های ماده (۳) از جمله معافیت از پرداخت عوارض، مالیات، حقوق گمرکی و... بهره‌مند شده‌اند و ازسوی دیگر چون حمایت‌های مذکور از شرکت‌های خارجی در متن لایحه تقدیمی دولت وجود ندارد، به دلیل کاهش درآمد عمومی، مصوبه مجلس در تغایر با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی است.

## بررسی مصوبه کمیسیون آموزش و تحقیقات

۱. کمیسیون آموزش و تحقیقات در مصوبه خود برای رفع ایراد اول (ایراد بند «ب» ماده (۳)) پیشنهاد داده است که عبارت «وام کم بهره یا بدون بهره بلندمدت یا کوتاه مدت» به «تسهیلات کم بهره یا بدون بهره بلندمدت یا کوتاه مدت بر طبق عقود شرعی» تغییر یابد. این تغییر باعث می شود اطلاق موجود در عبارت «وام کم بهره» تخصیص خورده و تنها شامل تسهیلات شرعی باشد، لذا مصوبه کمیسیون در این خصوص رافع ایراد شورای نگهبان خواهد بود.
۲. درخصوص ایراد دوم (مغایرت ماده (۴) با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی) و موارد مشابه سه راهکار کلی شامل حذف ماده یا جلب موافقت دولت یا ارائه طریق جبران کاهش درآمد عمومی وجود دارد که کمیسیون آموزش و تحقیقات حذف ماده را تصویب کرده است. با حذف ماده (۴) ایراد شورای نگهبان به دلیل انتفای موضوع، منتفی خواهد شد.

## نتیجه گیری

شورای نگهبان در دو مورد (بند «ب» ماده (۳) و ماده (۴)) به مصوبه مجلس درباره لایحه حمایت از شرکت های دانش بنیان ایراد وارد کرده است که متعاقب آن کمیسیون آموزش و تحقیقات در مصوبه خود دو پیشنهاد برای رفع ایرادات بیان کرده است و با توجه به مطالب بیان شده در این گزارش، پیشنهادهای مصوب کمیسیون آموزش و تحقیقات در هر دو مورد رافع ایرادات شورای نگهبان خواهد بود.